

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389
Adresas korespondencijai: Danės g. 17, LT-92117 Klaipėda tel. (8 46) 31 29 43, faks. (8 46) 31 29 43, el. p. klaipeda@vaistaiga.lt

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2020-02-28 Nr.(1.7E)-S-18

I 2020-02-19 Nr.1D-946

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Vyriausybės atstovų įstaiga, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktus derinti Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 12, 13, 15, 22, 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 14, 15 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo Nr. IX-938 12, 13, 15, 22, 31 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų neturi, tačiau teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 14, 15 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas):

1. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamo 14 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „*Kontrolės komiteto pirmininką iš komiteto narių skiria savivaldybės tarybos opozicija raštu, pasirašytu daugiau kaip pusės visų savivaldybės tarybos opozicijos narių <...>“.*

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 2 dalies 7 punktą Kontrolės komiteto pirmininko skyrimas yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija, o Įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad jeigu <...> *Kontrolės komiteto pirmininko įgaliojimai nutrūksta, per du mėnesius nuo jų įgaliojimų nutrūkimo savivaldybės taryba turi paskirti <...> Kontrolės komiteto pirmininką.* Manome, kad siekiant sistemiškumo būtų tikslinga Projektu pakeisti ir Įstatymo 11 straipsnio 6 dalies bei 16 straipsnio 2 dalies 7 punkto nuostatas, suderinant su planuojamu nauju reglamentavimu, susijusiu su subjekto, kuriam būtų suteikti įgaliojimai skirti Kontrolės komiteto pirmininką, pakeitimu.

2. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamo 14 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „*Jeigu savivaldybės tarybos opozicija nepaskiria Kontrolės komiteto pirmininko <...> Kontrolės komiteto pirmininką skiria savivaldybės taryba iš komiteto narių mero siūlymu“.*

Pagal Įstatymo 11 straipsnio 6 dalį „*per du mėnesius nuo pirmojo išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdžio sušaukimo dienos arba nuo tiesiogiai išrinkto mero priesaikos*

priėmimo dienos turi bŭti <...> sudaryti savivaldybės tarybos komitetai ir paskirti šių komitetų pirmininkai“. Įvertinus siūlomą ir dabar galiojantį reglamentavimą, nėra aišku, kuriam subjektui būtų taikomas Įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje numatytas 2 mėnesių terminas – savivaldybės tarybos opozicijai ar savivaldybės tarybai. Manome, kad būtų tikslinga nustatyti aiškų terminą, per kurį savivaldybės tarybos opozicija turėtų paskirti Kontrolės komiteto pirmininką. Jei būtų nuspręsta savivaldybės tarybos opozicijos sprendimo priėmimui nustatyti 2 mėnesių terminą, manome, kad atitinkamai Projekte reikėtų tikslinti ir Įstatymo 11 straipsnio 6 dalį, išskiriant per kokį terminą savivaldybės taryba privalo priimti sprendimą dėl Kontrolės komiteto pirmininko skyrimo, jei savivaldybės tarybos opozicija jo nepaskiria.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, jog šiuo metu galiojanti Įstatymo 11 straipsnio 6 dalies redakcija nustato terminą, per kurį turi būti paskirtas Kontrolės komiteto pirmininkas nuo pirmojo išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdžio sušaukimo dienos arba nuo Kontrolės komiteto pirmininko įgaliojimų nutūkimo dienos. Tačiau Įstatymas nereglamentuoja, per kokį terminą turėtų būti pakeistas (paskirtas naujas) Kontrolės komiteto pirmininkas tuo atveju, kai savivaldybės tarybos opozicija pasiskelbia ne pirmuosiuose savivaldybės tarybos posėdžiuose, o vėliau, kai Kontrolės komitetas jau yra sudarytas ir jo pirmininkas paskirtas savivaldybės tarybos sprendimu mero siūlymu. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, manome, jog teikiamame Projekte būtų tikslinga šį terminą numatyti.

3. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamo 14 straipsnio 3 dalyje įtvirtinama, kad „<...>Kontrolės komiteto pirmininką iš komiteto narių skiria savivaldybės tarybos opozicija raštu <...>“.

Manome, kad toks reglamentavimas yra neišsamus, nes nėra aišku, kaip opozicijos raštiškas skyrimas turi būti įformintas, kam jis turi būti pateiktas ir kaip meras bei savivaldybės tarybos nariai sužino, kad opozicija paskyrė Kontrolės komiteto pirmininką. Siekiant teisinio aiškumo bei užtikrinti Įstatyme įtvirtintą viešumo principą, siūlytume papildyti Įstatymo 4 straipsnio 3 dalį ir išdėstyti ją taip:

„3. Komitetų, išskyrus Kontrolės komitetą, pirmininkus ir jų pavaduotojus iš komiteto narių mero siūlymu skiria komitetai ir apie šiuos paskyrimus viešai praneša savivaldybės tarybai artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje. Kontrolės komiteto pirmininką iš komiteto narių skiria savivaldybės tarybos opozicija raštu, pasirašytu daugiau kaip pusės visų savivaldybės tarybos opozicijos narių ir viešai įteiktu posėdžio pirmininkui artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje. Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotoją mero siūlymu iš komiteto narių skiria savivaldybės taryba.<...>“.

4. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamo 14 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad „<...> Kontrolės komiteto pirmininkas šioje dalyje nustatytu pagrindu netenka įgaliojimų prieš terminą mero siūlymu savivaldybės tarybos sprendimu.“

Pagal siūlomą 14 straipsnio 3 dalies redakciją savivaldybės taryba skiria Kontrolės komiteto pirmininką tuo atveju, jeigu savivaldybės tarybos opozicija jo nepaskiria arba skiria savivaldybės tarybos narį, neatitinkantį šio įstatymo 15¹ straipsnyje nustatytų reikalavimų, arba jeigu nėra paskelbta savivaldybės tarybos opozicija. Tuo tarpu pagal 14 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje įtvirtintas nuostatas įgaliojimai spręsti dėl Kontrolės komiteto pirmininko įgaliojimų netekimo prieš terminą šioje dalyje nustatytu pagrindu yra suteikiami tik savivaldybės tarybai (net ir tuo atveju, kai Kontrolės komiteto pirmininkas yra paskirtas savivaldybės tarybos opozicijos). Atsižvelgiant į planuojamą naują teisinį reguliavimą, pagal kurį savivaldybės tarybos opozicijai suteikiami įgaliojimai skirti Kontrolės komiteto pirmininką, bei siekiant išlaikyti teisinio reguliavimo nuoseklumą ir aiškumą, manytina, jog klausimą dėl Kontrolės komiteto pirmininko

įgaliojimų netekimo prieš terminą tuo atveju, kai jis yra paskirtas savivaldybės tarybos opozicijos, pirmiausia, ir turėtų spręsti savivaldybės tarybos opozicija.

5. Projekto 2 straipsnio 1 dalimi keičiamo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „<...>Etikos komisijos ir Antikorupcijos komisijos pirmininką iš šių komisijų narių – savivaldybės tarybos narių – skiria savivaldybės tarybos opozicija raštu, pasirašytu daugiau kaip pusės visų savivaldybės tarybos opozicijos narių <...>“.

Šios Projekto nuostatos turėtų būti tikslinamos ir keičiamos atsižvelgiant į aukščiau 2 ir 3 punktuose išvardytus siūlymus. Taip pat, manome, kad atitinkamai turi būti pakeistos Įstatymo 11 straipsnio 6 dalies nuostatos.

6. Projekto 2 straipsnio 5 dalimi keičiamo 15 straipsnio 6¹ dalyje nustatoma, kad „<...>Komisijos pirmininkas (išskyrus Etikos komisijos pirmininką ir Antikorupcijos komisijos pirmininką) mero siūlymu komisijos sprendimu prieš terminą netenka savo įgaliojimų, jeigu jis pripažįstamas neatitinkančiu šio įstatymo 15¹ straipsnyje nustatytų reikalavimų. Etikos komisijos pirmininkas ir Antikorupcijos komisijos pirmininkas šioje dalyje nustatytu pagrindu netenka įgaliojimų prieš terminą mero siūlymu savivaldybės tarybos sprendimu.“

Atsižvelgiant į aukščiau 4 punkte išdėstytus motyvus, siūlytume suvienodinti Etikos komisijos, Antikorupcijos komisijos bei kitų komisijų pirmininkų įgaliojimų netekimo tvarką – 15 straipsnio 6¹ dalies antrą ir trečią sakinius sujungti į vieną sakinį ir išdėstyti taip:

„Komisijos pirmininkas (įskaitant Etikos komisijos pirmininką ir Antikorupcijos komisijos pirmininką) mero siūlymu savivaldybės tarybos sprendimu prieš terminą netenka savo įgaliojimų, jeigu jis pripažįstamas neatitinkančiu šio įstatymo 15¹ straipsnyje nustatytų reikalavimų.“

7. Projekto 3 straipsniu numatoma Įstatymą papildyti 15¹ straipsniu, kurio 1 dalis nustato, jog „savivaldybės tarybos narys, pretenduojantis tapti savivaldybės tarybos sudaromų komitetų ar komisijų pirmininku, nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis įstatymų nustatyta tvarka per 3 pastaruosius metus buvo pripažintas šiurkščiai pažeidusiu Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą ir: <...>“.

Manome, jog Projekto 3 straipsniu numatomu papildyti 15¹ straipsnio 1 dalyje numatytas pagrindas – nelaikyti asmeniu nepriekaištingos reputacijos, „jeigu jis įstatymų nustatyta tvarka per 3 pastaruosius metus buvo pripažintas šiurkščiai pažeidusiu Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą“ – neturėtų būti jungiamas su kitais atskirais ir savarankiškais pagrindais, kuriems esant asmuo nėra laikytinas nepriekaištingos reputacijos. Kiekvienas iš šių pagrindų yra svarbus ir savarankiškas atskirai, todėl šio straipsnio 1 dalies pagrindas neturėtų būti jungiamas jungtuku „ir“, o sudaryti atskirą pagrindą, įtvirtinamą straipsnio 1 dalies atskiru papunkčiu. Priešingu atveju, sumažėtų galimybė įgyvendinti įstatymo keliamą tikslą, kad asmenys, kandidatuojantys į svarbias pareigas, atitiktų nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, o kartu atitiktų ir Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje ar Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje numatytą standartą, kuriam esant, atitinkamas asmuo nėra laikomas nepriekaištingos reputacijos.

8. Dėl Projekto 4 straipsnio.

Pagal siūlomą Projekto 4 straipsnio 2 ir 3 dalių redakciją Projekto 1 straipsniu keičiamo Įstatymo 14 straipsnio 3 dalies ir 15 straipsnio 1 dalies nuostatos bus taikomos skiriant Kontrolės komiteto, Etikos komisijos ir Antikorupcijos komisijos pirmininkus po šio įstatymo įsigaliojimo. Pažymėtina, kad tose savivaldybėse, kuriose po įstatymo įsigaliojimo iškilis poreikis spręsti Kontrolės komiteto, Etikos ar Antikorupcijos komisijos pirmininko skyrimo klausimą, tuo pačiu savivaldybių tarybos privalės pakeisti savivaldybių tarybų veiklos reglamentus, Etikos ir

Antikorupcijos komisijų nuostatus, taip pat šių komisijų sudėtį. Tuo tarpu savivaldybėse, kur Kontrolės komiteto, Etikos ir Antikorupcijos komisijų pirmininkai nesikeis, minėti įstatymo pakeitimai bus pradėti taikyti tik po naujų savivaldybių tarybų rinkimų. Taigi susidarys tokia situacija, kad vienu metu atskirose savivaldybėse bus taikomos skirtingos Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 3 dalies ir 15 straipsnio 1 dalies redakcijos. Manome, kad tai neprisidėtų prie teisinio reguliavimo nuoseklumo ir aiškumo, savivaldybių darbo stabilumo bei sudarytų galimybę suinteresuotiems asmenims piktnaudžiauti suteikta teise. Todėl siūlytume Projekto 4 straipsnio 2 ir 3 dalis sujungti į vieną dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalis ir 2 straipsnio 1 dalis įsigalioja naujai išrinktoms savivaldybių taryboms susirinkus į pirmąją savivaldybės tarybos posėdį.“

Vyriausybės atstovė Klaipėdos ir Tauragės apskrityse,
laikintai atliekanti Vyriausybės atstovų įstaigos
vadovo funkcijas

Daiva Kerekeš